

Проект

вноситься народним депутатом України

**Д.В. Дзензерським
М.А. Поляковим
Р.Є. Демчаком
І.Г. Фурсіним
М.В. Довбенком
В.М. Романюком
О.О. Жолобецьким**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

1) Доповнити новою статтею 156-4 такого змісту:

«Стаття 156-4. Порухення прав споживачів фінансових послуг.

Відмова посадових осіб фінансових установ у наданні громадянам-споживачам необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про фінансову послугу, вимоги щодо змісту та строків надання якої встановлено законодавством, -

тягнуть за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

У разі бездіяльності осіб, передбачених частиною першою цієї статті, щодо приведення недостовірної інформації про фінансову послугу у відповідність до вимог, встановлених законодавством, або повторне надання недостовірної інформації про фінансову послугу протягом року з моменту стягнення -

тягне за собою накладення штрафу від 100 до 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2) Частину першу статті 234-3 після слів «Національний банк України розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з»

доповнити словами «порушенням законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг (стаття 156-4),»

3) Частину першу статті 244-16 після слів «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з» доповнити словами «порушенням законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг (стаття 156-4),»

4) Частину першу статті 244-17 після слів «Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням вимог законодавства на ринку цінних паперів (статті 163, 163-5, 163-6, частина перша статті 163-7, статті 163-8 – 163-11, 188-30)» доповнити словами «законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг (стаття 156-4).»

2. Частину другу статті 1061 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) викласти в такій редакції: «Банк має право змінити розмір процентів, які виплачуються на вклади на вимогу, якщо інше не встановлено договором. Про зменшення процентів банк зобов'язаний повідомити вкладника не пізніше, ніж за десять днів до дня, з якого проценти нараховуються за новою ставкою, у спосіб, встановлений договором, який дає можливість встановити дату відправлення та отримання повідомлення вкладником.»

3. У Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№ 40-42, ст. 492):

1) Частину другу статті 3 після слів «інших осіб» доповнити словами «в тому числі невизначеного кола осіб,»;

2) Частину першу статті 45 доповнити абзацом другим такого змісту:

«У випадках, передбачених законом, позови можуть подаватися в інтересах невизначеного кола осіб.»

3) Статтю 114 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«5. Позови щодо невизначеного кола осіб пред'являються в суд за місцезнаходженням відповідача.»

4. У Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 1, ст. 1; 2006 р., № 13, ст. 110; 2011 р., № 4, ст. 20, № 23, ст. 160; із змінами, внесеними законами України від 7 квітня 2011 року № 3205-VI та від 19 травня 2011 року):

1) Абзац 2 преамбули після слова «захисту» доповнити словами «прав та»;

2) У частині першій статті 1:

Доповнити частину новими пунктами такого змісту:

«7-1) клієнт – фізична або юридична особа, що придбаває, замовляє або користується послугами фінансової установи, включаючи споживачів;

7-2) споживач фінансових послуг (споживач) - фізична особа, яка придбаває або має намір придбати фінансову послугу для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків працівника у трудових відносинах;»

Пункт 10 після слова «захисту» доповнити словами «прав та»;

3) Статтю 3 доповнити новою частиною другою такого змісту:

«2. Відносини, що виникають у зв'язку із захистом прав споживачів фінансових послуг, регулюються цим Законом з урахуванням відповідних положень законодавства про захист споживачів.»;

4) Розділ I Закону доповнити новою статтею 3-1 такого змісту:

«Стаття 3-1. Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг

1. Держава забезпечує споживачам фінансових послуг захист їх прав, виходячи з універсальних принципів такого захисту, шляхом:

- створення спеціальних законодавчих та регуляторних засад щодо захисту прав споживачів фінансових послуг;

- забезпечення відповідального та справедливого ставлення до всіх категорій споживачів фінансових послуг;

- забезпечення більш повного розкриття інформації при наданні фінансових послуг;

- сприяння фінансовій освіті та обізнаності споживачів фінансових послуг у отриманні навичок, знань та упевненості щодо розуміння ризиків та можливостей, пов'язаних із фінансовими послугами;

- забезпечення відповідальної ділової поведінки осіб, які надають фінансові послуги, та їх уповноважених представників (агентів);
- забезпечення захисту коштів та інших активів споживача від шахрайства та зловживань;
- забезпечення захисту персональних даних та приватності споживача фінансових послуг;
- створення і впровадження механізму досудового механізму вирішення спорів щодо надання фінансових послуг;
- сприяння конкуренції у сфері надання фінансових послуг.»

5) У статті 6:

абзац третій частини першої викласти у такій редакції:

«Органи, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, у межах своєї компетенції встановлюють додаткові обов'язкові умови договорів про надання фінансових послуг споживачам, якщо це не врегульовано законом.»;

доповнити частину першу новими абзацами такого змісту:

«Кожна сторона договору про надання фінансових послуг повинна отримати по одному примірнику договору, включно із додатками до нього. Примірник договору та додатків до нього надається споживачу під розписку.

Будь-які пропозиції фінансової установи споживачеві про зміну істотних умов договору про надання фінансових послуг повинні здійснюватися шляхом направлення фінансовою установою споживачеві повідомлення таким способом, який дає можливість встановити дату відправлення та отримання повідомлення споживачем. Умова договору про надання споживачеві пропозицій про зміну істотних умов договору іншим чином, ніж таким, що дає можливість встановити дату відправлення та отримання повідомлення споживачем, є нікчемною.

Пропозиції споживачеві про зміни інші, ніж зміна істотних умов договору про надання фінансових послуг, повинні надаватися у спосіб та у строки, передбачені договором про надання фінансових послуг.»;

частину другу виключити;

доповнити новими частинами такого змісту:

«2. Умови договору про надання фінансових послуг, що обмежують права фізичної особи-споживача порівняно з правами, встановленими законодавством, є нікчемними.

3. У разі виникнення неоднозначного тлумачення прав та обов'язків сторони за договором за участю фізичної особи – споживача, такі права та обов'язки тлумачаться на користь споживача.»

б) статтю 11 викласти у такій редакції:

«1. Поширення у будь-якій формі реклами та іншої інформації, що містить неправдиві відомості про діяльність у сфері фінансових послуг, забороняється.

2. Недобросовісною рекламою у сфері фінансових послуг вважається:

1) реклама фінансових послуг без набуття особою, що їх надає, статусу фінансової установи чи без одержання нею відповідного дозволу або ліцензії, якщо законом для провадження діяльності з надання таких послуг передбачено набуття статусу фінансової установи чи одержання відповідного дозволу або ліцензії;

2) реклама фінансових послуг, надання яких на території України заборонено законом;

3) інша реклама у сфері фінансових послуг, яка вважається недобросовісною рекламою відповідно до Закону України «Про рекламу».»

7) У статті 12:

частини першу та другу викласти у такій редакції:

«1. Фінансова установа повинна розкривати клієнтам інформацію про умови та порядок її діяльності, що розміщується у місці надання послуг клієнтам. Така інформація повинна, зокрема, включати:

1) перелік послуг, що надаються фінансовою установою, порядок та умови їх надання;

2) ціну/тарифи фінансових послуг, включаючи:

а) процентні ставки на вклади (депозити);

б) будь-які комісії, збори, платежі, що стягуються за послуги, пов'язані із залученням вкладів (депозитів) та інші послуги у роздрібному сегменті;

в) ефективні річні процентні ставки за споживчими кредитами.

3) інформацію про механізми захисту прав споживачів.

На вимогу клієнта фінансова установа зобов'язана надати:

1) відомості про фінансові показники діяльності фінансової установи та її економічний стан, які підлягають обов'язковому оприлюдненню;

2) перелік керівників фінансової установи та її відокремлених підрозділів;

3) кількість акцій фінансової установи, які знаходяться у власності членів її виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі фінансової установи перевищують п'ять відсотків;

4) іншу інформацію з питань надання фінансових послуг та інформацію, право на отримання якої закріплено в законах України.

2. Перед укладенням договору про надання фінансових послуг фінансова установа чи інший суб'єкт господарювання, що надає фінансові послуги, зобов'язані повідомити клієнта у письмовій формі щонайменше про:

1) особу, що надає фінансові послуги:

а) найменування та місцезнаходження особи, що надає фінансові послуги, та адресу, за якою вирішуються питання, пов'язані зі споживачами;

б) найменування особи, що надає посередницькі послуги;

в) відомості про державну реєстрацію особи, що надає фінансові послуги;

г) контактну інформацію органу державної влади, під наглядом якого перебуває особа, що надає фінансові послуги;

2) фінансову послугу:

а) опис основних характеристик фінансової послуги;

б) загальну суму зборів, платежів та інших витрат, які повинен сплатити споживач, включно з податками або, якщо конкретний розмір не може бути визначений, – порядок визначення таких витрат;

в) застереження, що фінансова послуга може передбачати ризик втрати інвестованих коштів або інший особливий ризик та застереження, що будь-які попередні коливання цін та доходів не є показником майбутніх доходів (якщо застосовується);

г) будь-які обмеження щодо дійсності зазначеної інформації;

3) договір про надання фінансових послуг:

а) наявність права споживача на відкликання згоди на укладення договору (якщо застосовується);

б) строк, протягом якого може бути відкликано згоду на укладення договору, сума відшкодування, що може бути стягнута зі споживача за відкликання згоди на укладення договору (якщо застосовується) або, якщо конкретний розмір не може бути визначений, – порядок визначення такого відшкодування, а також інші умови використання права відкликання згоди на укладення договору;

в) мінімальний строк договору (якщо застосовується);

г) наявність права розірвати чи припинити договір чи права дострокового виконання договору, а також наслідки таких дій;

4) механізми захисту прав споживачів:

а) наявність досудових механізмів розгляду скарг споживачів та способи доступу до них;

б) наявність гарантійних фондів чи компенсаційних схем, що застосовуються відповідно до законодавства.»;

доповнити статтю новою частиною п'ятою такого змісту:

«5. Орган, який здійснює державне регулювання відповідного ринку фінансових послуг, має право визначити мінімальний обсяг інформації, яка повинна надаватися клієнту щодо кожного виду фінансових послуг, якщо це не врегульовано законом.»

8) Пункт 2 частини першої статті 19 після слова «захисту» доповнити словам «прав та»;

9) Статтю 21 доповнити новими частинами такого змісту:

«3. Органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, та їх посадові особи здійснюють державний нагляд за додержанням законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, забезпечують реалізацію державної політики щодо захисту прав споживачів фінансових послуг і мають право:

1) розглядати звернення споживачів фінансових послуг, консультувати їх з питань захисту прав споживачів;

2) аналізувати договори, що укладаються зі споживачами фінансових послуг, з метою виявлення умов, які обмежують їх права;

3) здійснювати контроль за дотриманням законодавства України про рекламу у сфері фінансових послуг, у межах своєї компетенції;

4) давати фінансовим установам та іншим суб'єктам господарювання, що надають фінансові послуги, обов'язкові для виконання приписи про припинення порушень прав споживачів фінансових послуг;

5) перевіряти у фінансових установах та у інших суб'єктах господарювання, що надають фінансові послуги, дотримання правил надання фінансових послуг та законодавства про захист прав споживачів;

6) одержувати безоплатно від фінансових установ та інших суб'єктів господарювання, що надають фінансові послуги, діяльність яких перевіряється, копії необхідних документів, які характеризують фінансові послуги, які надаються цією установою, та стан дотримання законодавства про захист прав споживачів;

7) тимчасово призупиняти ліцензію на право здійснення діяльності з надання фінансових послуг, якщо такі послуги не відповідають вимогам законодавства про захист прав споживачів, або кваліфікуються як нечесна підприємницька практика, – до усунення виявлених порушень;

8) подавати до суду позови щодо захисту прав споживачів фінансових послуг, в тому числі щодо невизначеного кола споживачів;

9) передавати матеріали перевірок на дії осіб, що містять ознаки злочину, органам досудового розслідування;

10) розглядати справи про порушення прав споживачів фінансових послуг та накладати на винних осіб адміністративні стягнення, фінансові санкції та застосовувати заходи впливу, передбачені законодавством.

Органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, у межах своєї компетенції:

1) узагальнюють практику застосування законодавства з питань захисту прав споживачів фінансових послуг та публікують на своїх веб-сайтах щоквартальні огляди;

2) розробляють пропозиції щодо вдосконалення законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг;

3) забезпечують роз'яснювальну роботу щодо захисту прав споживачів фінансових послуг;

4) приймають методичні рекомендації щодо підвищення рівня фінансової обізнаності споживачів фінансових послуг, враховуючи необхідність охоплення фінансовими послугами якомога ширших верств населення.

Органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, здійснюють захист прав невизначеного кола споживачів фінансових послуг у порядку, визначеному цим Законом.

Захист прав невизначеного кола споживачів фінансових послуг здійснюється шляхом подання позову (скарги) на захист інтересів групи споживачів з метою визнання чи зміни правовідносин або припинення дій (бездіяльності) суб'єкта господарювання, які порушують законні інтереси споживачів та є несправедливими по відношенню до споживачів, або кваліфікуються як нечесна підприємницька практика, або порушують вимоги законодавства.

Захист прав невизначеного кола споживачів не заперечує права споживача на звернення за захистом особисто.

Якщо за результатами розгляду звернень споживачів орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, встановить, що права невизначеного кола споживачів порушені, орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, повинен звернутися до суб'єкта господарювання з вимогою припинити порушення протягом 14 днів з дня отримання вимоги, а також зазначити суб'єкту господарювання, що у разі неприпинення порушення орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, звернеться до суду з позовом (скаргою) на захист прав невизначеного кола споживачів.

Установивши, що умови договорів зі споживачами є несправедливими, орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, повинен звернутися до суб'єкта господарювання з вимогою змінити, виключити або припинити застосування несправедливих умов при укладанні договорів зі споживачами протягом 14 днів з дня отримання вимоги, а також зазначити суб'єкту господарювання, що у разі невиконання вимоги орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, звернеться до суду з позовом (скаргою) про визнання несправедливих умов недійними або про їх зміну.

Після отримання зазначеної вимоги суб'єкт господарювання, який погоджується припинити порушення, повинен у 14-денний строк надіслати органу, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, повідомлення, що він погоджується припинити порушення прав невизначеного кола споживачів, або що порушення припинено. Перевіривши, що порушення прав невизначеного кола споживачів дійсно припинено, орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, повинен зазначити про цей факт на власному веб-сайті. Якщо порушення прав невизначеного кола споживачів не було припинено, орган, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, повинен зазначити про цей факт на власному веб-сайті, застосувати відповідні штрафні санкції та звернутися до суду з позовом (скаргою) про захист прав невизначеного кола споживачів.»;

10) Статтю 22 доповнити новою частиною такого змісту:

«10. Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку і національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, зобов'язані співпрацювати щодо забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг.

Органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, мають право доступу до інформаційних баз даних одне одного, які ведуться з метою захисту прав споживачів фінансових послуг, зокрема, до баз щодо скарг споживачів, правопорушень на ринку фінансових послуг, осіб притягнутих до відповідальності.»;

11) У частині першій статті 28:

пункт 10 після слова «послуги» доповнити словами «та захист прав споживачів»;

пункт 11 після слова «послуги» доповнити словами «та захист прав споживачів»;

пункт 12 після слова «послуги» доповнити словами «та захист прав споживачів»;

доповнити новим пунктом 26 такого змісту:

«26) здійснює захист прав споживачів фінансових послуг.»;

12) Статтю 41 доповнити новою частиною такого змісту:

«2. Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку і національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у межах компетенції застосовує до фінансової установи або іншого суб'єкта господарювання, який надає фінансові послуги, та кредитних посередників штрафні санкції за порушення прав споживачів:

1) ненадання або надання не в повному обсязі споживачеві перед укладенням договору про надання фінансових послуг в письмовій формі інформації, що вимагається відповідно до законодавства, - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен випадок такого не надання або надання не в повному обсязі;

2) ненадання за запитом споживача проекту договору про фінансові послуги, якщо такий обов'язок передбачено законодавством, - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен випадок такого ненадання;

3) непроведення оцінки кредитоспроможності споживача перед укладанням договору про фінансову послугу, якщо її обов'язкове проведення передбачено законом, - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен випадок непроведення перевірки;

4) укладення договору про надання фінансових послуг не в письмовій формі - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен такий випадок;

5) ненадання споживачеві оригіналу договору про надання фінансових послуг та додатків до нього - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен такий випадок;

6) збільшення в односторонньому порядку фіксованої процентної ставки чи інших платежів, передбачених договором про надання фінансових послуг, або неповідомлення споживача у строк, встановлений законом, про зміну змінюваної процентної ставки - у розмірі від 300 до 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен такий випадок;

7) неповідомлення надавачем фінансової послуги споживача про відступлення зобов'язання за договором про надання фінансової послуги, у разі, коли обов'язковість такого повідомлення встановлена законом - у розмірі від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен випадок такого неповідомлення;

8) обумовлення отримання фінансової послуги умовою про отримання додаткових послуг, які не є обов'язковими згідно із законодавством, - у розмірі від 300 до 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен такий випадок;

9) перешкоджання у реалізації споживачем права на відмову від одержання фінансової послуги, якщо таке право встановлене законом або договором, - у розмірі від 300 до 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожен випадок такого перешкоджання.»

13) Статтю 43 доповнити новою частиною 3-1 такого змісту:

«3-1. Адміністративна відповідальність посадових осіб учасників ринків фінансових послуг за відмову у наданні споживачам інформації про послуги встановлюється законом.»

5. У Законі України «Про захист прав споживачів» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 7, ст. 84):

1) У статті 1:

пункт 17 після слова «блага» доповнити словами «в тому числі на ринку фінансових послуг»;

пункт 19 після слова «товар» доповнити словами «в тому числі нерухомість»;

2) Статтю 2 доповнити новою частиною такого змісту:

«2. Особливості захисту прав споживачів фінансових послуг, в тому числі у сфері споживчого кредитування, визначаються відповідними законами.»;

3) Частину першу статті 4 після слова «під час» доповнити словами «укладення, зміни, виконання та припинення договорів щодо»;

4) Частину другу статті 5 доповнити словами «в тому числі шляхом розробки та проведення відповідних освітніх програм.»;

5) У статті 27 слово «виконавчої» замінити на слово «державної».

6. У Законі України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 39, ст. 181):

1) статтю 24 викласти у такій редакції:

«Стаття 24. Реклама у сфері фінансових послуг

1. Рекламою у сфері фінансових послуг визнається реклама про:

фінансову установу та її діяльність, іншу особу, яка відповідно до закону має право надавати фінансові послуги;

фінансові послуги, які надаються або надання яких планується фінансовими установами, іншими особами, які відповідно до закону мають право надавати фінансові послуги.

Інформація, яка відповідно до законодавства підлягає обов'язковому оприлюдненню, не вважається рекламою у сфері фінансових послуг.

Вимоги до реклами цінних паперів та фондового ринку визначаються статтею 25 цього Закону.

Додаткові вимоги до реклами споживчого кредиту визначаються законом про споживче кредитування.

2. Рекламодавцями у сфері фінансових послуг можуть бути виключно фінансові установи або інші особи, які відповідно до закону мають право надавати фінансові послуги.

3. Реклама фінансових послуг, пов'язаних із залученням коштів населення, або осіб, які надають такі послуги, дозволяється за умови внесення інформації про особу до державного реєстру фінансових установ та наявності відповідного дозволу, виданого згідно із законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг, або ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг. Така реклама повинна містити номер за державним реєстром фінансових установ, номер зазначених дозволу чи ліцензії, дату видачі та найменування органу, який видав дозвіл або ліцензію.

Положення цієї частини не застосовуються у випадках реклами торговельної марки (знака для товарів і послуг) та найменування особи (без реклами послуг).

4. Реклама у сфері фінансових послуг не повинна містити інформацію про майбутні прибутки споживачів фінансових послуг.»

2. 2) частину першу статті 26 доповнити новими абзацами та викласти у такій редакції:

«1. Контроль за дотриманням законодавства України про рекламу здійснюють у межах своїх повноважень:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, - щодо захисту прав споживачів реклами;

Антимонопольний комітет України - щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції;

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення - щодо телерадіоорганізацій усіх форм власності;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, - щодо реклами державних цінних паперів;

Національний банк України - щодо реклами на ринку банківських послуг, у тому числі споживчого кредиту;

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку - щодо реклами на фондовому ринку;

національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, - щодо реклами на ринках фінансових послуг (у тому числі споживчого кредиту), крім фондового ринку та ринку банківських послуг;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах будівництва, архітектури, - щодо спорудження житлового будинку;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про зайнятість населення, - щодо реклами про вакансії (прийом на роботу).»

7. У Законі України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 29, ст. 238; 2000 р., № 42, ст. 351; 2002 р., № 17, ст.117; 2010 р., № 37, ст. 496, № 49, ст. 570):

1) У статті 1:

абзац четвертий доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, які надаються банками;»;

абзац тридцять перший доповнити словами «а термін «споживач» - у значенні, визначеному Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»;

2) Частину третю статті 6 після слів «системи» доповнити словами «та захисту прав споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками;»;

3) Статтю 7 доповнити пунктом 22-3 такого змісту:

«22-3) здійснює захист прав споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками;»

4) Пункт 12 частини першої статті 9 доповнити новим абзацом такого змісту «забезпечення захисту прав споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками;»;

5) Частину першу статті 55 доповнити словами «а також інших споживачів банківських та інших фінансових послуг, які надаються банками.»;

6) Частину першу статті 58 після слова «вкладників» доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками.»;

7) Частину першу статті 68 доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) забезпечує щомісячне інформування громадськості про банки, щодо яких застосовано санкції за порушення ними прав споживачів.»

8. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2011 р., № 36, ст. 362):

1) У частині другій статті 1 слова «вкладників і клієнтів» замінити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банками, в тому числі вкладників, та інших клієнтів»;

2) Частину першу статті 2 після слів «компанія з надання допоміжних послуг» доповнити словами «споживач»;

3) Частину четверту статті 9 доповнити новим пунктом 10 такого змісту:

«10) забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг».

4) Пункт 5 частини п'ятнадцятої статті 34 після слова «кредиторів банку» доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банком»;

5) Частину третю статті 36 після слова «кредиторів» доповнити словами «а також споживачів банківських та інших фінансових послуг»;

6) Частину одинадцяту статті 47 після слова «кредиторів» доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, які надаються банком,»;

7) У статті 56:

частину першу доповнити новим пунктом 7 такого змісту:

«7) інформацію, обов'язковість надання якої передбачена законом.»;

доповнити статтю новою частиною такого змісту:

«Національний банк України має право визначити мінімальний обсяг інформації, яка повинна надаватися споживачу щодо кожного виду банківської діяльності, якщо це не врегульовано законом.»;

8) Частину першу статті 67 після слова «вкладників» доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг».

9) Частину восьму статті 69 після слова «вкладники» доповнити словами та «споживачі банківських та інших фінансових послуг, що надаються банком,»;

10) Частину другу статті 71 після слів «операцій банку» доповнити словами «захисту прав споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банком,»;

11) У статті 73:

абзац перший частини першої після слів «кредиторів банку» доповнити словами «а також споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються банком,»;

абзац перший частини шостої після слів «вкладників банку» доповнити словами «споживачів банківських та інших фінансових послуг, що надаються

банком»;

9. У Законі України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 51, ст. 292; 2005 р., № 42, ст. 466; 2011 р., № 10, ст. 63):

1) Абзац 7 частини першої статті 2 доповнити словами «у тому числі споживачів фінансових послуг, які надаються особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів;»;

2) Пункт 4 частини першої статті 7 після слова «інвесторів» доповнити словами «у тому числі споживачів фінансових послуг, які надаються особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів;»;

3) У статті 8:

доповнити статтю новим пунктом 5-5 такого змісту:

«5-5) розглядати справи про порушення прав споживачів фінансових послуг та накладати адміністративні стягнення, фінансові санкції та застосовувати заходи впливу, передбачені законодавством;»;

у пункті 9:

слова «а також» виключити;

доповнити пункт словами «а також перевірки дотримання законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг;»;

пункт 10 після слів «про цінні папери та» доповнити словами «захист прав споживачів фінансових послуг, а також;»;

пункт 21 доповнити словами «та захист прав споживачів фінансових послуг;»;

10. У Законі України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 7, ст. 50):

1) Статтю 3 доповнити новою частиною такого змісту:

«Страхувальник чи вигодонабувач – фізична особа визнаються споживачем фінансових послуг, які надаються у сфері страхування.»;

2) Частину першу статті 36 доповнити новим пунктом 15 такого змісту:

«15) захист прав споживачів фінансових послуг, які надаються у сфері страхування.»;

3) Статтю 37 доповнити новим пунктом 3-1 такого змісту:

«3-1) розглядати справи про порушення прав споживачів фінансових послуг та накладати адміністративні стягнення, фінансові санкції, та застосовувати заходи впливу, передбачені законодавством;».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.

2. Цей Закон застосовується до договорів про надання фінансових послуг, укладених після набрання ним чинності. Щодо договорів, укладених до набрання ним чинності, положення цього Закону застосовуються до тих прав та обов'язків, що виникли або продовжують існувати після набрання ним чинності.

3. Кабінету Міністрів України та Національному банку України: внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

4. Кабінету Міністрів України забезпечити приведення органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради

України

Гройсман В.Б.